

- 1 -

Μετά τη Γιουγκοσλαβία,
μετά την Παλαιστίνη
και μετά το Αφγανιστάν,
ήρθε η ώρα του Ιράκ.

Μέσα σε λίγα χρόνια
σ' αυτήν εδώ την ίδια
πλατεία /
συγκεντρωνόμαστε για
τέταρτη φορά /
για να βροντοφωνάξουμε
την αντίθεσή μας στα
εγκληματικά έργα και
σχέδια/της Μοναδικής
Υπερδύναμης.

-2-

Με τη διαφορά ότι έως
 τώρα διαδηλώναμε την
 οργή μας σχεδόν μόνοι σε
 όλη την Ευρώπη,
 ενώ σήμερα το 90% των
 Γάλλων και των
 Γερμανών,
 το 80% των Ιταλών και
 των Ισπανών, ακόμα και
 το 70% των Άγγλων
 βρίσκονται στο
 στρατόπεδο της Ειρήνης.
 Σήμερα σε 70 πόλεις
 σε όλο τον κόσμο, εκατομ-
 μύρια άνθρωποι διατρα-
 νώνουν τη θέλησή τους

πρωτότυπος 53
 και
 σε 3
 η 1/2

- 3 -

να παλέψουν ενάντια στον
πόλεμο /
για να σωθεί η Ειρήνη.
Για να απομονωθούν οι
Στρατηλάτες του ολέθρου.
Έως προχτές/οι
Αμερικανοί μας έλεγαν
πως κινδυνεύει η χώρα
τους από τους Ταλιμπάν,
την Αλ Κάϊντα και τον
Οσάμα Μπιν Λάντεν. Και
γι' αυτόν τον λόγο,/
τάχατες για να αμυνθούν,/
μεταφέρανε την πολεμική
αρμάδα τους χιλιάδες
χιλιόμετρα μακριά

- 4 -

από τις Ηνωμένες
Πολιτείες/στο
Αφγανιστάν.

Βομβάρδισαν πόλεις,
κατέστρεψαν χωριά,
κάψανε σπίτια, σχολεία,
νοσοκομεία. Ξεκοιλιάσανε
χιλιάδες αθώα θύματα,
γυναίκες, γέροντες, παιδιά.

Όμως το τελικό
αποτέλεσμα/ήταν να τους
ξεφύγει ο άνθρωπος για
τον οποίο έγινε αυτός ο
αιματηρός/για τον
αφγανικό λαό/πόλεμος.

-5-

Μετά απ' αυτό το
φιάσκο/ο Πρόεδρος Μπους
έψαξε και βρήκε έναν άλλο
Κακό. Γιατί φαίνεται πως
η φοβερή πολεμική
μηχανή/αναπνέει και ζει με
τους Κακούς, γιατί μόνο
έτσι δικαιολογείται το
δόγμα για τους
προληπτικούς πολέμους.

Μας λένε λοιπόν οι
αμερικανοί/πως κινδυνεύει
η χώρα τους από το Κακό
Ιράκ.

Τι πιστεύουν, τέλος
πάντων, για όλους εμάς;

- 6 -

Πως είμαστε εντελώς
ηλίθιοι;

Γιατί δεν μας λένε απλά
και καθαρά ότι θα κάνουνε
οπωσδήποτε τον πόλεμο
γιατί έτσι τους αρέσει;
Γιατί πιστεύουν ότι είναι
τόσο δυνατοί/που κανένας
δεν μπορεί να τους
αντισταθεί; Κι όποιος το
τολμήσει/θα καταστραφεί
με τον α' ή τον β' τρόπο;
Αυτό είναι το δίκαιο του
ισχυρότερου. Αυτός είναι ο
Νόμος της Ζούγκλας.

- 7 -

Την απειλή αυτή, το
Ultimatum αυτό, το
έχουμε ξανακούσει.
Και τότε υπήρχε μια
υπερδύναμη, η Χιτλερική
Γερμανία.

Και τότε υπήρχαν
κυβερνήσεις
συμβιβασμένες/που τελικά
όχι μόνο δεν εμπόδισαν τον
Χίτλερ/αλλά οδήγησαν
τους λαούς τους στην
καταστροφή.

Οι αμερικανοί
επαναλαμβάνουν σε όλους
τους τόνους

- 8 -

πως μοναδικός εχθρός τους είναι το Ιράκ/και ότι από αυτό και μόνον κινδυνεύουν.

Ο πόλεμός τους μας λένε θα είναι κι αυτός αμυντικός. Γι' αυτό και πάλι χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από την Ηνωμένες Πολιτείες/στέλνουν ξανά την πολεμική τους Αρμάδα. Αυτή τη φορά σχεδόν δεκαπλάσια από την προηγούμενη.

- 9 -

**Μόνο και μόνο για να
αμυνθούν από το Κακό
Ιράκ!**

Τρεις χιλιάδες ρουκέτες
θα ρίξουν μόνο την πρώτη
μέρα για να τον
σκοτώσουν.

Όμως δεν είναι βέβαιοι αν
θα το πετύχουν και γι'
αυτό θα εκτοξεύσουν κι
άλλες δεκάδες χιλιάδες
ρουκέτες, βόμβες,
φλογοβόλα για να τον
κάψουν, το Κακό Ιράκ.

-10-

Όμως και πάλι δεν είναι
βέβαιοι αν θα το πετύχουν
και γι' αυτό, για να
σιγουρευτούν, /θα στείλουν
και μερικές εκατοντάδες
τανκς, /καθώς και μερικές
δεκάδες χιλιάδες
στρατιώτες.

Όλα αυτά μόνο για το
Ιράκ.

Που μπορεί τελικά να έχει
προλάβει να κρυφτεί κάτω
από τις εκατόμβες των
πτωμάτων.

- 11 -

Σε 500.000 θύματα
υπολογίζουν οι ειδικοί τις
παράπλευρες απώλειες, /
ώστε να πάψει η απειλή
του Σαντάμ κατά της
Αμερικής του Μπους/και
της Μεγάλης Βρετανίας
του Μπλερ/

Με 500.000 αθώα θύματα
υπολογίζουν ότι θα σωθεί
ο πολιτισμός των
αμερικανών/και οι
αμερικανοί πολίτες θα
μπορούν να κοιμούνται
ήσυχοι.

-12-

Και τι θα γίνει μετά το
τέλος του Σαντάμ;
Μα νομίζω ότι έχει βρεθεί
ήδη ο επόμενος Κακός.
Ο επόμενος Στόχος.
Και έτσι, από εκατόμβη σε
εκατόμβη/εξοντώνοντας
τον ένα λαό μετά τον άλλο/
το Πεντάγωνο υπολογίζει
να στρώσει ον δρόμο
προς την τελική
παγκυριαρχία/την Pax
Americana/σε πλανητικό
επίπεδο. Και σε βάθος
αιώνων...

-13-

**Μπροστά σ' αυτή την
τρομακτική προοπτική για
την ανθρωπότητα, το
ερώτημα είναι: Τι θα
κάνουμε εμείς οι απλοί
πολίτες; Θα γονατίσουμε
μπροστά στον κ. Μπους
λέγοντάς του «Σφάξε με
Αγά μου ν' αγιάσω»;**

**Εγώ φωνάζω ΟΧΙ.
ΟΧΙ στον Μπους.
ΟΧΙ στον πόλεμο.
ΝΑΙ στην Αντίσταση.
ΝΑΙ στην Ειρήνη.**

I

Θα ήθελα κατ' αρχήν να ευχαριστήσω τον Νομάρχη Χανίων, αγαπητό φίλο κ. Κατσανεβάκη για την τιμή που μου έκανε να μου αναθέσει την ομιλία για την σημερινή ιστορική επέτειο της Μάχης της Κρήτης. Το κάνω με μεγάλη συγκίνηση, για να αποτίσω φόρο τιμής στους γονείς, τους συγγενείς, τους συγχωριανούς, τους Κρητικούς αλλά και όλους τους άλλους στρατιώτες, αξιωματικούς, ευέλπιδες, νεοζηλανδούς και αυστραλούς που πολέμησαν για την ελευθερία της Κρήτης.

Ο κάθε άνθρωπος μεγαλώνει με τις παρακαταθήκες των προγόνων του. Οι ιστορικές παραδόσεις πλάθουν τους λαούς

- 2 -

και τα ιστορικά σύμβολα
δημιουργούν τους χαρακτήρες των
ανθρώπων.

Η πίστη στις ηθικές αρχές και
αξίες αποτελεί νομίζω το βασικό
δίδαγμα που όλες οι γενιές των
ελλήνων από το 1821 έως χτες
ακόμα κληρονομούν η μία στην
άλλη με την ευχή η πίστη και η
αφοσίωση σ' αυτές τις ηθικές
αξίες και αρχές να χαρακτηρίζει
τόσο την προσωπική ζωή του
καθενός όσο και την συλλογική
μας συμπεριφορά και στάση σαν
κοινωνία και σαν Έθνος.

Στη σύγχρονη εποχή μετά τους
Βαλκανικούς αγώνες ξεχωρίζουν
δύο μεγάλα σύμβολα: Το ΟΧΙ των
Ελλήνων στον Μουσολίνι που
οδήγησε στην πρώτη συμμαχική
νίκη

- 3 -

επί των δυνάμεων του φασισμού
στα βουνά της Αλβανίας και η
Μάχη της Κρήτης που
αναπτέρωσε το ηθικό των
σκλαβωμένων λαών της Ευρώπης,
ντρόπιασε τις αήττητες έως τότε
δυνάμεις της Βέρμαχτ και
καθυστέρησε την εισβολή των
Χιτλερικών στην Σοβιετική
Ένωση με αποτέλεσμα να τους
βρει ο χειμώνας και να τους
σταματήσει μπροστά στην Μόσχα.

*

Μέσα στην δεκαετία του 1930
η ανάπτυξη της Χιτλερικής
Γερμανίας υπήρξε τόσο ραγδαία
που έκοψε κυριολεκτικά την
ανάσα όλων των Λαών της γης και
ιδιαίτερα της Ευρώπης. Ξαφνικά
στα 1938-39

- 4 -

εμφανίζεται μια καινούρια Γερμανία που με βάση μια ρατσιστική, επιθετική ιδεολογία απειλεί τους γείτονές της, δηλώνει ότι στόχος της είναι η παγκόσμια ηγεμονία για 1000 χρόνια και -το πιο σημαντικό- αποκαλύπτει μπροστά στα έντρομα μάτια Λαών και Κυβερνήσεων μια τρομακτική δύναμη πυρός σε στρατό, τανκς, πυροβόλα, θωρηκτά, υποβρύχια και αεροπλάνα.

Από την άποψη της τεχνολογίας του πολέμου η Χιτλερική Γερμανία εμφανίζεται έτσι να είναι μια εποχή πιο μπροστά από όλους τους άλλους. Οι υπόλοιπες μεγάλες δυνάμεις της εποχής (Γαλλία, Αγγλία, Ηνωμένες Πολιτείες και Σοβιετική Ένωση)

- 5 -

δεν έφταναν την εποχή εκείνη ούτε στο 50% της δύναμης κρούσης της Χιτλερικής πολεμικής μηχανής. Ήταν επόμενο ο τρόμος να κατακυριεύσει τους Λαούς και της Κυβερνήσεις της Ευρώπης.

Οι πρώτες επιθετικές ενέργειες του Χίτλερ έμοιαζαν περισσότερο με περίπατο παρά με πόλεμο.

Ξεκίνησε με την προσάρτηση του Σάαρ στη Γαλλία. Συνέχισε με την πανηγυρική είσοδο του γερμανικού στρατού πρώτα στην Αυστρία και στη συνέχεια στην Τσεχοσλοβακία. Και όλα αυτά χωρίς να πέσει ούτε ένας πυροβολισμός.

Την εποχή εκείνη στην Ελλάδα υπήρχε η Δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά και ήταν επόμενο ο αθηναϊκός τύπος να προβάλλει

- 6 -

με θετικό τρόπο αυτά τα επιτεύγματα του Χίτλερ. Την ίδια εποχή που συνέβαιναν τα παραπάνω οι Κυβερνήσεις της Αγγλίας και της Γαλλίας προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να εξευμενίσουν τον Χίτλερ φτάνοντας πολλές φορές ακόμα και στη γελοιοποίησή τους. Αποκορύφωμα της αυταπάτης ως προς τις τελικές προθέσεις του Χίτλερ υπήρξε η Συμφωνία του Μονάχου που άνοιξε τον δρόμο για την ατιμωτική για τους Τσεχοσλοβάκους κατάκτηση της χώρας τους. Από την άλλη μεριά η Σοβιετική Ένωση που φοβόταν μια ενδεχόμενη συνεργασία των Δυτικών Δυνάμεων με την Γερμανία κάτω από τα λάβαρα

- 7 -

μιας αντικομμουνιστικής
σταυροφορίας συνήψε συνθήκη
ειρήνης με την Γερμανία.
Συγχρόνως η Ιταλία –σύμμαχος
του Χίτλερ- κατέλαβε την
Αλβανία και έφτασε στα σύνορά
μας απειλητικά.

Όπως αποδεικνύεται σήμερα,
βασικός στόχος του Χίτλερ ήταν
να δημιουργήσει υπό την αιγίδα
του την Ενωμένη Ευρώπη και να
κατακτήσει βασικά την Σοβιετική
Ένωση έως τα Ουράλια
εξασφαλίζοντας έτσι τις πρώτες
ύλες και φθηνά εργατικά χέρια.
Από κει και πέρα σχεδίαζε να πάει
παραπέρα, στην Μέση Ανατολή με
τα πλούσια πετρέλαια, στην
Αφρική και στην Ασία, ώστε
κάποτε να έχει τη δύναμη

- 8 -

να χτυπήσει μετωπικά τις
Ηνωμένες Πολιτείες.

Στα σχέδιά του υπήρχαν δύο
κατηγορίες ανθρώπων, οι Άριοι
και οι άλλοι. Από τους άλλους οι
Εβραίοι, οι Τσιγγάνοι, οι Σλαύοι
και οι Βαλκάνιοι θα έπρεπε να
εξοντωθούν έως να γίνουν
ανδράποδα στην υπηρεσία των
Αρίων.

Όμως η μάσκα του Χίτλερ ως
προς τις πραγματικές προθέσεις
του έπεσε με την επίθεση κατά της
Πολωνίας. Εκεί άλλωστε φάνηκε
για πρώτη φορά η τρομακτική
δύναμη πυρός, ο ρόλος των τανκς
σε συνδυασμό με την παρουσία
της αεροπορίας που μέσα σε λίγες
μέρες μετέβαλε σε ερείπια τις
πολωνικές πόλεις εξοντώνοντας
χιλιάδες αμάχους

- 9 -

για πρώτη φορά σε τόση έκταση στην παγκόσμια ιστορία. Αυτή ήταν η μια όψη του νομίσματος: η στρατιωτική υπεροχή. Η άλλη υπήρξε χειρότερη γιατί για πρώτη φορά ο Χίτλερ αποφάσισε να εφαρμόσει στην πράξη τις ρατσιστικές του θεωρίες. Έτσι πρώτον διέγραψε την Πολωνία από τον χάρτη σαν αυτοτελές Έθνος, δεύτερον όσοι Πολωνοί είχαν άρια χαρακτηριστικά θα έμπαιναν στη διαδικασία του εκγερμανισμού τους ενώ οι υπόλοιποι ήταν καταδικασμένοι να ζήσουν σε στρατόπεδα εξοντωτικής εργασίας και τρίτον διέταξε να εξοντωθούν αμέσως όλοι οι Πολωνοί διανοούμενοι, επιστήμονες, καθηγητές, καλλιτέχνες, ώστε η Πολωνία

- 10 -

να πάψει να έχει πνευματική εκπροσώπηση και να σβήσει πιο γρήγορα ως Έθνος.

Αυτή η πρωτοφανής σε αγριότητα επίθεση κατά της Πολωνίας αφύπνισε τις Κυβερνήσεις της Γαλλίας και της Αγγλίας που αναγκάσθηκαν να κηρύξουν τον πόλεμο κατά της Γερμανίας. Έτσι μπαίνουμε σε μια νέα φάση. Οι Γερμανοί είναι τώρα υποχρεωμένοι να αντιμετωπίσουν την μεγάλη στρατιωτική δύναμη της Γαλλίας που έως εκείνη τη στιγμή την θεωρούσαν όλοι αήττητη και παράλληλα της Αγγλίας που η κυριαρχία της στις θάλασσες ήταν δεδομένη.

Ο Χίτλερ αδίστακτος δέχεται την πρόκληση και αρχίζει ο ίδιος την επίθεση.

- // -

Η μια χώρα πέφτει μετά την άλλη σαν χάρτινος πύργος. Δανία, Νορβηγία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία. Μέσα σε λίγους μήνες ολόκληρη η Ευρώπη βρίσκεται κάτω από την μπότα των Ναζί. Τι μένει; Η Ισπανία του Φράνκο και η Ιταλία του Μουσολίνι. Από την άλλη μεριά η Βουλγαρία, η Ρουμανία και η Ουγγαρία αποδεικνύονται σύμμαχοι πιστοί των Γερμανών.

Οι μόνες χώρες που εξακολουθούν να αρνούνται την συμμαχία με τον Χίτλερ είναι η Γουγκοσλαβία και η Ελλάδα.

Έτσι η Μεγάλη Νύχτα της κατοχής και του τρόμου σκεπάζει την Ευρώπη. Στο μεταξύ το Λονδίνο καίγεται με συνεχείς και ανελέητους βομβαρδισμούς,

- 12 -

ενώ όλοι περιμένουν την απόβαση των Χιτλερικών δυνάμεων για την κατάκτηση της Μεγάλης Βρεττανίας.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες προς το παρόν επικρατούν οι δυνάμεις που θέλουν ουδετερότητα, ενώ ο Στάλιν προσπαθεί να κερδίσει χρόνο περιμένοντας να έρθει η σειρά του.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια θα πρέπει να τοποθετηθεί, να αναλυθεί, να εξηγηθεί και να κατανοηθεί η στάση της Ελλάδας. Και χρησιμοποιώ την λέξη «Ελλάδα» για να υπογραμμίσω ότι το «ΟΧΙ» του Μεταξά στον Μουσολίνι εξέφραζε ολόκληρο τον ελληνικό λαό.

Πράγματι τη νύχτα της 27^{ης} προς την 28^η Οκτωβρίου του 1940

-13-

ο Ιταλός Πρεσβευτής ξύπνησε τον Ιωάννη Μεταξά για να του επιδώσει τελεσίγραφο από μέρους του Μουσολίνι με το οποίο του ζητούσε να επιτραπεί η είσοδος του Ιταλικού στρατού στη χώρα μας με σκοπό να καταλάβει ορισμένα στρατηγικά σημεία όπως λ.χ. λιμάνια και αεροδρόμια. Εάν η Ελλάδα έλεγε όχι, τότε η Ιταλία θα εκήρυσσε τον πόλεμο και θα εισέβαλλε στην χώρα.

Εκείνη τη στιγμή δεν υπήρχε φως από πουθενά. Οι μόνοι που μπορούσαν να μας βοηθήσουν ήσαν οι Άγγλοι, όμως με πολύ λίγες δυνάμεις, μιας και οι ίδιοι βρίσκονταν σε τραγική θέση. Εκ των υστέρων λέγονται πολλά για τη στάση του Μεταξά. Ότι λ.χ. παρ' ό,τι θαυμαστής

- 14 -

του φασισμού, εν τούτοις προέβλεπε την τελική νίκη των συμμάχων. Επίσης ήταν δεδομένη η φιλοαγγλική τοποθέτηση του Γεωργίου Β' και πιθανώς πολλών αξιωματούχων στο Στρατό και στο Κράτος. Νομίζω όμως ότι το βασικό στοιχείο που δέσποζε σε κείνες τις κρίσιμες ώρες όπως είπα ήταν το φρόνημα του ελληνικού λαού που σίγουρα επηρέασε τον Μεταξά την ώρα που απαντούσε το ιστορικό ΟΧΙ στον απεσταλμένο του Ντούτσε.

Όπως είπαμε ήδη ο Χίτλερ πέταξε το προσωπίο με την εισβολή στην Πολωνία. Δεν ήταν πια ο δήθεν σοσιαλιστής που πάλευε για τα δίκαια του λαού του. Ούτε ο ευφυής διπλωμάτης που έπαιζε στα δάχτυλά του

- 15 -

τους περιδεείς ηγέτες της Δύσης,
τους Νταλαντιέ και τους
Τσάμπερλαιν. Ο Χίτλερ χωρίς τη
μάσκα του έγινε αιφνιδίως ό,τι
μισούσαν περισσότερο οι Έλληνες.
Ο επηρμένος τύραννος, ο
αδίστακτος διεθνής τρομοκράτης,
το σύμβολο της κτηνώδους βίας.

Από την άλλη μεριά ο
Μουσολίνι φάνταζε στους
Έλληνες σαν καρικατούρα του
Χίτλερ όταν βομβάρδιζε τους
ξυπόλητους πολεμιστές στην
Αβησσυνία ή όταν κατακτούσε με
τρόπο φανφαρόνικο την μικρή και
ανυπεράσπιστη Αλβανία. Εκεί
όμως που οι Έλληνες μίσησαν
βαθειά τους Ιταλούς φασίστες και
ορκίστηκαν εκδίκηση ήταν όταν
τον Δεκαπενταύγουστο του 1940
διάλεξαν την γιορτή της Παναγίας

- 16 -

για να τορπιλίσουν την ΕΛΛΗ,
στην ιερή πόλη της Τήνου.

Σήμερα αυτή η στάση των
Ελλήνων απέναντι σε δύο εχθρούς
με πολλαπλάσια δύναμη μοιάζει
φανταστική, μεγαλειώδης και
ανεξήγητη. Πώς είναι δυνατόν
μέσα σε κείνη την αρνητική
συγκυρία, όταν ολόκληρη η
Ευρώπη είχε γονατίσει μπροστά
στον Χίτλερ και στον Μουσολίνι,
η Γαλλία είχε παραδοθεί μέσα σε
ένα μήνα, η Σοβιετική Ένωση
περίμενε φοβισμένη και αδύναμη
την επίθεση των Χιτλερικών, η
Αγγλία σφάδαζε περιμένοντας κι
αυτή την εισβολή και η Αμερική
παρέμενε ουδέτερη, πώς είναι
δυνατόν να μην υπήρξαν φωνές
στη χώρα μας που να καλούσαν
τον Λαό σε σύνεση

- 17 -

και αποδοχή των τετελεσμένων
όπως τα εξέφραζε η πλήρης
κυριαρχία στην Ευρώπη του
φασισμού – χιτλερισμού;

Και να φανταστεί κανείς ότι
στην Ελλάδα είχαμε δικτατορικό
καθεστώς, που είχε σαν ιδεολογικό
πρότυπο τα φασιστικά καθεστώτα
του Άξονα. Κι ακόμα υπήρχε
σχεδόν θεσμοθετημένη η
περίφημη Πέμπτη Φάλαγγα,
δηλαδή ποικίλοι οπαδοί,
προπαγανδιστές και πράκτορες
που υμνούσαν φανερά τον Χίτλερ
και προέτρεπαν κυβέρνηση και
λαό να προσχωρήσουν στο δικό
του στρατόπεδο δηλώνοντας
υποταγή όπως όλοι οι άλλοι.

Υπήρχαν δηλαδή τρεις
παράγοντες, ο ένας χειρότερος από
τον άλλο:

- 18 -

η υποταγή της Ευρώπης, η Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου και η 5^η Φάλαγγα που καλούσαν τους Έλληνες στη λογική της «σύνεσης», της παράδοσης και της υποταγής. Από την άλλη πλευρά εκείνη τη στιγμή δεν υπήρχε από πουθενά ούτε η παραμικρή ελπίδα για σοβαρή αντίθεση – αντίσταση στις σιδηρόφραχτες ορδές της Βέρμαχτ, στον τρόμο της Γκεστάπο και στην αγριότητα των Ες-Ες. Η μοναδική ελπίδα εκείνη την εποχή ίσως ήταν η ανάληψη της ηγεσίας από τον Ουίνστον Τσόρτσιλ, που με το θανάσιμο μίσος του κατά του Χίτλερ και την χαλύβδινη πίστη του στην τελική νίκη των δυνάμεων που τώρα στέναζαν κάτω από την μπότα του,

- 19 -

έδωσε μια νέα πνοή στην αντίσταση κατά του Χιτλερισμού τόσο στην Αγγλία όσο και σ' όλο τον κόσμο.

Έτσι το ΟΧΙ των Ελλήνων στις δυνάμεις της βίας ανέδειξε την μικρή χώρα μας στην μοναδική δύναμη που μπήκε στην μάχη για την Ελευθερία πλάι στην επίσης μοναδική χώρα που μάχονταν εκείνο τον καιρό τον Χιτλερισμό – Φασισμό, την Μεγάλη Βρετανία.

Παράτολμο αλλά και παράδοξο αυτό το φαινόμενο ενός μικρού και αδύναμου λαού να αψηφά έναν συντριπτικά αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων και να μπαίνει στη μάχη χωρίς την ελάχιστη προοπτική τελικής νίκης.

Και όμως αυτή την παράλογη αποκοτιά είναι που τιμούμε

- 20 -

και δοξάζουμε στις 28 Οκτωβρίου.
Είναι η Μάχη στα βουνά της
Αλβανίας αυτή που μας είχε
γεμίσει με υπερηφάνεια. Άραγε
γιατί; Τι είναι αυτό που μας
γεμίζει με ικανοποίηση και που
φουντώνει μέσα μας την πίστη και
την αγάπη μας για τον τόπο, τις
παραδόσεις και τις ηθικές αξίες με
τις οποίες γαλουχηθήκαμε;

Μήπως είναι η χαρά που
νοιώθουμε από το γεγονός ότι
μπορέσαμε για άλλη μια φορά στη
διάρκεια αυτής της υπέρτατης
δοκιμασίας που ήταν ο Β΄
Παγκόσμιος Πόλεμος να
αποδείξουμε ότι παραμένουμε
πιστοί στον εαυτό μας –στην
ιστορική του διάσταση- που μας
θέλει αντίθετους στην τυφλή βία,

- 21 -

αντίθετους στους υπερφίαλους
ισχυρούς και παράλληλα
υπερασπιστές των μεγάλων
ιδανικών της Ειρήνης και της
Ελευθερίας, του Δικαίου και των
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που
συνθέτουν την εθνική μας
οντότητα και αξιοπρέπεια;

Κερδίσαμε ή χάσαμε από την
στάση μας αυτή; Εξαρτάται με
ποιο πρίσμα μετρά κανείς τα
μεγέθη που χτίζουν τους Λαούς.

Ο πόλεμος κατά της Ιταλίας
μπορεί να χαρακτηριστεί
παλλαϊκός, γιατί πλάι στον στρατό
επιστρατεύτηκε με ενθουσιασμό
όλος ο ελληνικός λαός. Και γι'
αυτόν τον λόγο μπορέσαμε να
διώξουμε τον ιταλικό στρατό από
την Ήπειρο και να
απελευθερώσουμε

- 22 -

όλη την Βόρειο Ήπειρο φτάνοντας βαθειά μέσα στην Αλβανία. Όμως ο αγώνας ήταν άνισος και όταν μετά από έξι μήνες τα Χιτλερικά στρατεύματα ήρθαν να βοηθήσουν τους ηττημένους Ιταλούς, ο αγώνας έγινε αδύνατος. Ήδη ο ισχυρός στρατός της Γιουγκοσλαβίας είχε σαρωθεί μέσα σε λίγες μέρες από την ορμητική επέλαση των σιδηρόφρακτων ναζι.

Η νύχτα της ξένης Κατοχής σκέπασε και την Ελλάδα. Ο φόβος και ο τρόμος είχε γίνει το κυρίαρχο στοιχείο στη ζωή των Ελλήνων. Έτσι όταν η Βέρμαχτ αποφάσισε να επιτεθεί στην Κρήτη, όλοι πίστεψαν πως οι Γερμανοί θα έκαναν έναν απλό και άνετο περίπατο στην Μεγαλόνησο.

- 23 -

Κάτω απ' αυτές τις νέες συνθήκες το ΟΧΙ των Κρητικών ήταν πολύ πιο απρόβλεπτο και γι' αυτό πιο ηχηρό και πιο λαμπερό από εκείνο το ΟΧΙ των Ελλήνων λίγους μήνες πιο πριν. Ήταν μια πελώρια λάμψη που φώτισε ξαφνικά τον κατάμαυρο ουρανό της Ελλάδας, της Ευρώπης, του κόσμου όλου. Όμως αυτή η νέα αποκοτιά, η κουζουλάδα των Κρητικών είχε και ένα άλλο χαρακτηριστικό που την έκανε να ξεχωρίζει ακόμα πιο πολύ. Στην Κρήτη δεν ήταν η Κυβέρνηση, το Κράτος, ο Στρατός που είπαν το ΟΧΙ αλλά σκέτος ο Λαός. Και μάλιστα ένας Λαός ουσιαστικά άοπλος. Πόσο θάρρος, αλήθεια, θα έπρεπε να 'χει κανείς για να αποφασίσει να αντισταχθεί

- 24 -

στον φοβερότερο στρατό της
εποχής με τσεφτέδες, μαχαιρία,
τσεκούρια και πέτρες...

Κατηγόρησαν τότε οι Γερμανοί
με τα ανακοινωθέντα του
Στρατηγείου του Χίτλερ πως οι
Κρητικοί δεν σέβονταν τη
συνθήκη της Γενεύης γιατί
τυροβολούσαν τους
αλεξιπτωτιστές όταν ήταν ακόμα
στον αέρα. ΟΧΙ, να τους άφηναν
να πατήσουν το χώμα πάνοπλοι
καθώς ήταν σαν αστακοί με
μυδραλιοβόλα και χειροβομβίδες
και μάλιστα να τους χαιρετήσουν
ιπποτικά «Καλώς όρισες,
κουμπάρε...». Και όμως θυμάμαι
πως υπήρχαν σχόλια στις
εφημερίδες αλλά και σε
ορισμένους κύκλους στη χώρα μας
πως οι Κρητικοί είναι βάρβαροι...

- 25 -

Όμως αν αγαπάς την πατρίδα σου,
αν βάζεις πάνω απ όλα την
ελευθερία της χώρας σου κι αν
αψηφάς τον θάνατο, ε τότε κάλλιο
να 'σαι βάρβαρος παρά
πολιτισμένος!

Τι ήθελαν όμως να πουν μ'
αυτή τη λέξη «πολιτισμένος»;
Όταν σκοτώνεις με αεροπλάνα, με
τανκς και φλογοβόλα, τότε επειδή
είσαι κράτος κι επειδή είσαι
στρατός οργανωμένος, σκοτώνεις
και μπορείς να σκοτώνεις
«πολιτισμένα», ενώ όταν πολεμάς
με νύχια και με δόντια, με
τσεφτέδες και με πέτρες
υπερασπιζόμενος την πατρική σου
γη, τότε είσαι άτακτος, αντάρτης,
βάρβαρος, τρομοκράτης.

Δεν ξέρετε πόσο έγινα από τότε
περήφανος που εμείς οι Κρητικοί

- 26 -

διδάξαμε πρώτοι σε όλη την Ευρώπη αυτή τη αρβαρότητα που σε λίγο καιρό θα την ονομάζανε «Εθνική Αντίσταση». Ναι η Εθνική Αντίσταση των απλών ανθρώπων, των απλών πατριωτών κατά του φασισμού ξεκίνησε απ' τα χωριά και τους κάμπους της Κρήτης. Είναι η Μάχη της Κρήτης !

*

Ας σκεφτούμε για μια στιγμή πως τα πράγματα είχαν γίνει διαφορετικά. Ότι λ.χ. ο Κρητικός Λαός αντί να υποδεχθεί τους Γερμανούς με τις πέτρες είχε αποφασίσει τότε να τους καλωσορίσει με λουλούδια και λόγια υποταγής. Ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα;

- 27 -

Ποια θα ήταν η εξέλιξη του Κρητικού Λαού; Θα ήμαστε οι ίδιοι ή διαφορετικοί; Θα ήμαστε περήφανοι ή θα ντρεπόμαστε; Και θα ντρεπόμαστε για ποιο λόγο; Μήπως γιατί θα είχαμε φτύσει επάνω στο αίμα που έχυσαν οι πρόγονοί μας για την Ελευθερία, την Τιμή και την Δόξα της Κρήτης; Θα μου πείτε ότι λέω λέξεις – λέξεις – λέξεις που ειδικά σήμερα έπαψαν να μετρούν, γιατί δεν έχουν καμιά αξία στο Χρηματιστήριο. Σήμερα που όλα τα υπολογίζουν σε δολάρια και ευρώ, μ' αυτή τη λογική που δυστυχώς κυριαρχεί παντού και φυσικά και στη χώρα μας, θα ήταν καλλίτερα να τα είχαμε βρει με τους Γερμανούς και να είχαμε αποφύγει

- 28 -

τις μεγάλες καταστροφές, τους νεκρούς, τους τραυματίες, τα καμένα χωριά, τους φυλακισμένους, τις διώξεις και την σκλαβιά. Στο κάτω-κάτω την εποχή που οι κουζουλοί Κρητικοί μπήκαν στη μάχη χωρίς να το σκεφτούν γιατί κάποια φωνή τους έκραζε μέσα τους «Υπερασπίσου την Κρήτη! Πολέμησε για την Κρήτη! Θυσιάσου για την Κρήτη!», ο Χίτλερ ήταν ο αδιαμφισβήτητος νικητής, ο μοναδικός κυρίαρχος, ο αυριανός σίγουρος πλανητάρχης. Και ήδη λαοί με μεγάλη δύναμη όπως λ.χ. οι Γάλλοι, είχαν σκύψει το κεφάλι αναγνωρίζοντας την υπεροχή του.

Εδώ θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι ο Χίτλερ

- 29 -

έχοντας θαυμασμό για την αρχαία Ελλάδα φέρθηκε διαφορετικά στον ελληνικό στρατό και αντίθετα απ' ό,τι έκανε αλλού, που έστελνε τους αιχμαλώτους σε στρατόπεδα, εδώ τους άφησε να πάνε στα σπίτια τους. Είναι λοιπόν πιθανό αν οι Έλληνες είχαν ακολουθήσει το δημοτικό τραγούδι που λέει «Βασίλη κάτσε φρόνιμα να γίνεις νοικοκύρης...», η συμπεριφορά του στρατού κατοχής να ήταν διαφορετική όπως λ.χ. με τους γάλλους του Βισύ κι ακόμα καλλίτερη.

Δεν ήταν λοιπόν ένα σοβαρό δέλεαρ η μικρή Ελλάδα να γίνει κατά κάποιο τρόπο συνεταίρος με τους μεγάλους και ισχυρούς εκείνου του καιρού,

- 30 -

τους γερμανούς, τους ιταλούς και τους ιάπωνες;

Την ίδια εποχή στο σπίτι μας στην Τρίπολη είχαν επιτάξει δύο δωμάτια και έμεναν δυο Γερμανοί συναταγματάρχες που μας έλεγαν και μας ξαναέλεγαν «Εμείς οι Γερμανοί αγαπάμε μόνο δυο λαούς στον κόσμο, τους Ιάπωνες και τους Έλληνες». «Και όχι τους Ιταλούς;» τους ρωτούσα εγώ. «Όχι, όχι» απαντούσαν. «Μόνο τους Έλληνες».

Ιστορική ευκαιρία λοιπόν να πάμε μαζί τους, μαζί με τους σίγουρους νικητές αποκομίζοντας τα οφέλη απ' αυτή μας την επιλογή. Έπρεπε όμως γι' αυτό να πουλήσουμε πρώτα την ψυχή μας στον διάβολο. Θα μου πείτε, μήπως αυτό δεν έκαναν

- 31 -

τόσοι και τόσοι άλλοι
ισχυρότεροι; Η απάντηση των
Ελλήνων και αργότερα των
Κρητικών ήταν απλή και
ξεκάθαρη: «Εσείς ναι. Μπορέσατε
να το κάνετε. Εμείς ΟΧΙ! Γιατί
είμαστε Έλληνες».

Ήταν λάθος λοιπόν που
πληρώσαμε την αποκοτιά μας με
τόσες και τέτοιες αβάσταχτες
θυσίες;

Κι έτσι φτάνουμε στην καρδιά,
στην πεμπτουσία της ιστορικής
πράξης που λέγεται «Μάχη της
Κρήτης». Δηλαδή αν η λέξη
«Έλληνες» εξακολουθεί να
παραπέμπει σε αξίες πέρα από τις
τρέχουσες που μας προτρέπουν να
κάνουμε αυτό που μπορούμε.
Μήπως δηλαδή αυτό που μας
δίδαξε ο Νίκος Καζαντζάκης

- 32 -

«Να κάνουμε αυτό που δεν μπορούμε» εξακολουθεί να χαρακτηρίζει την πεμπτουσία της έννοιας «Ελλάδα» αν την εξετάσει κανείς ιστορικά, φιλοσοφικά, πολιτιστικά, διαχρονικά; Μήπως δηλαδή η αξία του ΟΧΙ των Ελλήνων και στη συνέχεια του ΟΧΙ των Κρητικών έγκειται στο γεγονός ότι μπόρεσαν να πράξουν αυτό που δεν ήταν ανθρωπίνως δυνατό να μπορέσουν να πράξουν λόγω του συντριπτικού γι' αυτές συσχετισμού δυνάμεων. Μήπως δηλαδή η ουσία των παραδόσεών μας είναι η υπέρβαση, η αποκοτιά, η θυσία στην υπεράσπιση ορισμένων αρχών απαράβατων. Απαράβατων αλλά τόσο ισχυρών, τόσο δυνατών και τόσο ζωντανών που να κάνουν τον απλό Λαό της

- 33 -

Κρήτης να σηκωθεί και να
αψηφήσει τον θάνατο, γιατί
κάποια φωνή μέσα του τού έλεγε:
«Ίσαμε εδώ! Από το σύνορο αυτό
του Χρέους και πέρα δεν θα σε
αφήσω να περάσεις. Ας είσαι και
δράκος. Ας είσαι και Χίτλερ. Ας
είσαι και ο ίδιος ο διάβολος.
Έτσαμ' εγώ!».

Και αλίμονό μας, αγαπητοί
συμπατριώτες και φίλοι, αν
σβήσει από τα χείλη μας κι από τα
χείλη των γενεών που έρχονται
αυτό το Έτσαμ' εγώ.

Από την άποψη αυτή η Μάχη
της Κρήτης δεν αποτελεί μόνο ένα
στρατιωτικό ιστορικό γεγονός
αλλά κυρίως μια ολόκληρη
Φιλοσοφία, ένα ηθικό Σύμβολο,
μια πράξη που επανατοποθετεί τον
Άνθρωπο στο βάθρο του ημιθέου.

- 34 -

Εκατοντάδες αφηγήσεις και αναλύσεις έχουν γίνει έως σήμερα για το στρατιωτικό σκέλος της Μάχης της Κρήτης, τη σημασία της και την επίδρασή της στη ροή των γεγονότων. Και όλοι πλην ελαχίστων συμφωνούν ότι ο ρόλος της ήταν ιστορικός από την άποψη ότι επέδρασε καταλυτικά στην εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων, κυρίως γιατί καθυστέρησε κατά ένα μήνα την επίθεση κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Από κει και πέρα τα γεγονότα ήταν γνωστά. Αυτή η καθυστέρηση είχε σαν αποτέλεσμα να καθηλωθεί η Βέρμαχτ μπροστά στη Μόσχα λόγω του τρομερού χειμώνα που ενέσκηψε και μετέβαλε σε παγωμένο βούρκο τα εδάφη της Ρωσίας.

- 35

Οι σοβιετικοί πήραν μια βαθειά ανάσα και κατάφεραν να ανασυντάξουν τις δυνάμεις τους και τελικά να σταματήσουν τους νεζί. Η πορεία του πολέμου είχε πια αλλάξει και μπορούμε να πούμε ότι μετά τις Μάχες της Μόσχας και λίγο αργότερα του Στάλινγκραντ ξεκίνησε η αρχή του τέλους για τον Χίτλερ.

Αυτά ως προς την στρατιωτική και ιστορική σημασία της Μάχης της Κρήτης.

Όμως εξ ίσου και περισσότερο σημαντικός είναι ο συμβολισμός αυτής της άνισης μάχης. Η ηθική ακτινοβολία και το ιστορικό παράδειγμα που την κατατάσσει πλάι στα ιερά σύμβολα του Ελληνισμού: τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες, το Μεσολόγγι

- 36 -

και το Αρκάδι, τους 200
εκτελεσμένους της Καισαριανής.

Μέσα από τα σύμβολα αυτά
πλάστηκε βασανιστικά η
εσωτερική διάσταση της
ελληνικότητας χάρη στην οποία
είμαστε όλοι ψυχικά πλούσιοι κι
ας μη το γνωρίζουν –ή κάνουν ότι
δεν το γνωρίζουν- μερικοί.

Ειδικά στις σημερινές
δύσκολες ώρες που περνά η
ανθρωπότητα με την καταπάτηση
των ανθρωπίνων αξιών, την
περιφρόνηση στο δίκαιο και στα
δικαιώματα των λαών, με τη
σφαγή αθώων αμάχων από
κάποιους σύγχρονους
σιδερόφραχτους που μας οδηγούν
σταθερά σε μια νέα πλανητική *νύχτα*
τα με κυρίαρχο τον Νόμο του
Ισχυρότερου,

- 37 -

τον Νόμο της Ζούγκλας, σ' αυτές λοιπόν τις βαρειές ώρες η Μάχη της Κρήτης έρχεται να μας θυμίσει ότι δεν είναι υποχρεωτικό να νικάει πάντα ο πιο δυνατός και ο πιο αδίστακτος. Κι αυτό γιατί ένα βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει έως σήμερα τη ζωή των ανθρώπινων κοινωνιών και των ανθρώπων γενικά είναι η ακατανίκητη έλξη τους από ιδανικά όπως η Ελευθερία, το Δίκαιο, η Ανθρώπινη Αξιοπρέπεια και η Ειρήνη. Όσοι περιφρονούν αυτές τις αρχές, όσοι μεθυσμένοι από τη δύναμή τους πιστεύουν πως θα αλλάξουν αυτές τις βασικές ανθρώπινες ιδιότητες και θα μεταβάλουν τους λαούς σε δούλους και υποτελείς, θα έρθει η στιγμή κάποτε να μετανοιώσουν

- 38 -

για την έπαρση και την αλαζονεία τους.

Ιδού η Μάχη της Κρήτης! Ιδού οι ελεύθεροι και περήφανοι απόγονοι αυτών που θυσιάστηκαν για τις μεγάλες Αξίες και τα Ιδανικά τους. Σήμερα εδώ, ελεύθεροι, γιορτάζουμε και τιμούμε αυτούς που θυσιάστηκαν για τη δική μας Ελευθερία.

Ιδού απ' την άλλη μεριά και οι ισχυροί εκείνης της εποχής, οι γεμάτοι έπαρση, αυτοί που απειλούσαν, που περιφρονούσαν, που έγραφαν τους διεθνείς νόμους στα παλιά τους παπούτσια, που βομβάρδιζαν γυναικόπαιδα και γονάτιζαν λαούς με την αστραπή και τον τρόμο... Ποιο ήταν το τέλος τους; Ποιο ήταν το τίμημα

-39-

που πλήρωσαν και οι δικοί τους λαοί; Και κυρίως πώς έχουν μείνει στη μνήμη ης νθρωπότητας;

Κι αυτό φυσικά δεν συνέβη μόνο στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Πλήθος τα παραδείγματα στην ιστορία των ανθρώπων. Κι αυτό γιατί ο άνθρωπος θα έπαυε να είναι άνθρωπος αν δεν υπήρχαν στιγμές όπως η Μάχη της Κρήτης για να αναμετρηθεί σαν ίσος προς ίσον με τον Δράκοντα γράφοντας στις σελίδες του Βιβλίου της Ιστορίας τα παρακάτω λόγια με πύρινα γράμματα: «Είμαι Άνθρωπος, είμαι Έλληνας, είμαι Κρητικός και γι' αυτό πιο δυνατός από όλες τις δυνάμεις του Κακού συνενωμένες, γιατί τελικά είμαι Πνεύμα, είμαι Ιδέα, είμαι η βαθειά ανάγκη

- 40 -

που έχει μέσα του κάθε άνθρωπος
να είναι αυτός ο τελικός νικητής,
όσες θυσίες κι αν χρειαστούν,
φτάνει να μπορέσει να μείνει ως το
τέλος Έλληνας, Κρητικός,
Άνθρωπος με όλο το βάρος και το
μεγαλείο της λέξης «Άνθρωπος».

-I-

Πέρασαν κιόλας σαράντα χρόνια από την ημέρα της θυσίας του Γρηγόρη Λαμπράκη. Πήγε τότε στην Θεσσαλονίκη για να στηρίξει την Ειρήνη που κινδύνευε. Συγχρόνως όμως πάλευε για την Δημοκρατία και τα δικαιώματα του Ελληνικού Λαού. Για ένα καλλίτερο αύριο για όλους τους Έλληνες. Και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο το μήνυμά του υπήρξε πάνδημο, πανδημοκρατικό, πανεθνικό. Ο θάνατός του συγκλόνησε, προβλημάτισε, επιστράτευσε τις ζωντανές δυνάμεις του Λαού μας. Ενέπνευσε την ελληνική νεολαία που διψούσε για προκοπή, για μόρφωση, για πολιτισμό, για κοινωνική δικαιοσύνη και που με σημαία το σύνθημα «Ο Λαμπράκης ζει» ξεχύθηκε ορμητικά στις πόλεις και στα χωριά διεκδικώντας μέσα από σκληρούς αγώνες τα δικαιώματα τα δικά της και όλου του Λαού.

- 2 -

Η παλλαϊκή κηδεία του Λαμπράκη στην Αθήνα με τα αναρίθμητα πλήθη σήμανε το ξεκίνημα μιας νέας περιόδου με στόχο την κατάλυση του μετεμφυλιακού αντιδραστικού καθεστώτος που με επίκεντρο τον αμαρτωλό θρόνο είχε χωρίσει τους Έλληνες σε φίλους και εχθρούς. Καθώς και την επιβολή με τη θέληση του Λαού μιας πραγματικής Δημοκρατίας που να σέβεται τις ελευθερίες και τα δικαιώματα όλων ανεξαιρέτως των πολιτών.

Πανικόβλητες οι αντιδραστικότερες δυνάμεις της χώρας με αιχμή μια μερίδα επίορκων αξιωματικών αποφάσισαν να σταματήσουν με τα τανκς το ποτάμι της Δημοκρατίας που καθημερινά γινόταν όλο και πιο πλατύ, πιο βαθύ και πιο ορμητικό.

- 3 -

Έτσι η Χούντα επιβεβαίωσε την αγωνία του Λαμπράκη για το μέλλον του Λαού και της χώρας, αγωνία που τον οδήγησε στην υπέρτατη θυσία. Από την άλλη όμως μεριά το κίνημα μαζών που είχε δημιουργηθεί μετά τη δολοφονία του μπορεί να μην πρόλαβε να εμποδίσει την Δικτατορία, είναι όμως αυτό που ξεσηκώθηκε ενάντιά της, κράτησε όρθιο το φρόνημα του Λαού και τελικά βγήκε δυναμωμένο μετά την πτώση της.

Η Δημοκρατία που ζούμε σήμερα ήταν καρπός της ωριμότητας και της αποφασιστικότητας του Ελληνικού Λαού που ατσαλώθηκε μέσα στους αγώνες πριν, κατά και μετά τη χούντα έχοντας σημείο εκκίνησης το οδυνηρό του ξύπνημα ύστερα από την πρόκληση του παρακράτους στις ημέρες του Μάη '63 στην Θεσσαλονίκη.

- 4 -

Σήμερα μπορεί η χώρα μας να έχει κάνει μεγάλα βήματα προς τα εμπρός, εν τούτοις σύννεφα βαρειά σκεπάζουν και πάλι τον διεθνή ορίζοντα. Η υπόθεση της Ειρήνης είναι και πάλι επίκαιρη. Οι Αμερικανοί είναι και πάλι οι θλιβεροί πρωταγωνιστές στον αγώνα του Κακού. Οι λαοί και πάλι φοβούνται, απειλούνται, στενάζουν, ενώ άλλοι έχουν ήδη πληρώσει βαρύ τίμημα από την θηριωδία της υπερδύναμης που μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης ποδοπατά ασύδοτα τη διεθνή νομιμότητα έχοντας στην πράξη επιβάλει στις διεθνείς σχέσεις τον Νόμο της Ζούγκλας. Οι αμερικανοί προσπαθούν και πάλι να επιβάλουν στη χώρα μας όρους και συνθήκες υποτελείας. Χρησιμοποιούν τα εδάφη μας σαν βάση επίθεσης στα εγκληματικά τους σχέδια. Θέλουν να μας κάνουν συνενόχους, εχθρούς των θυμάτων τους.

- 5 -

Παρ' ό,τι οι λαοί όλου του κόσμου και ανάμεσά τους και ο ελληνικός Λαός βροντοφωνάζουν ΟΧΙ στην πολεμική υστερία των γερακιών της Ουάσιγκτον, οι Κυβερνήσεις και το χειρότερο για μας οι Κυβερνήσεις της Ευρώπης ουσιαστικά και τυπικά σκύβουν το κεφάλι μπροστά στους κυρίους Μπους και Ράμσφελντ αφήνοντας έτσι ορθάνοιχτο το δρόμο για νέα εγκλήματα που κουρελιάζουν τις ηθικές αξίες πάνω στις οποίες οικοδομήθηκε έως τώρα ο ανθρώπινος πολιτισμός.

- 6 -

Σ' αυτές τις ώρες τις φορτωμένες με ευθύνη, η θυσία του Γρηγόρη Λαμπράκη γίνεται και πάλι επίκαιρη. Ο αγώνας για την υπεράσπιση της Ειρήνης γίνεται και πάλι η πρώτη προτεραιότητα εάν θέλουμε να ζήσουμε με το κεφάλι ψηλά αψηφώντας -όπως κάναμε στις μεγάλες ιστορικές στιγμές- την κτηνώδη βία όσο ακριβό κι αν είναι το τίμημα που θα πληρώσουμε. Η ιστορία μας έχει διδάξει ότι για τους ελεύθερους και γι' αυτούς που θέλουν να είναι παντού και πάντα ελεύθεροι δεν υπάρχει άλλη επιλογή.

Σήμερα με ιδιαίτερη συγκίνηση ξαναπαίρνω τον λόγο μετά από τόσα χρόνια σε γνώριμα και αγαπημένα μέρη με τα οποία με συνδέουν εμπειρίες και αγώνες που μας σημάδεψαν όλους.

- 7 -

Σαν ψέματα μου φαίνεται πως πέρασαν τόσα χρόνια, χρόνια φορτωμένα με ιστορία, που οδήγησαν σ' αυτές τις μεγάλες και βαθιές αλλαγές όλους εμάς, την πατρίδα μας και όλη την ανθρωπότητα. Πρέπει να πω όμως ότι ακόμα και σήμερα νοιώθω να είναι ζωντανά και επίκαιρα τα όνειρα και τα ιδανικά που μας φλόγιζαν σε κείνους τους καιρούς... Γι' αυτό τον λόγο ας προσπαθήσει ο καθένας από το μετερίζι του να αγωνίζεται όσο και όπως μπορεί, ώστε έστω και έπειτα από μισόν αιώνα τα ιδανικά των Λαμπράκηδων να γίνουν επί τέλους πράξη. Για να δικαιωθούν οι αγώνες και οι θυσίες του Λαού μας που εξακολουθούν να είναι δυσανάλογες με ό,τι έχουν έως σήμερα εισπράξει.

Ο Λαός δεν ζητά χάρη από κανέναν... Μονάχα να του αποδοθεί ένα μέρος από όσα ο ίδιος έχει ως σήμερα προσφέρει. Και όπως γίνεται πάντα, έτσι και σήμερα ο Λαός μας παλεύει για την παγκόσμια Ειρήνη και για τα δικαιώματα των Λαών. Σήμερα όπως και χτες το μεγάλο θύμα είναι ο Λαός της Παλαιστίνης και τα αθώα παιδιά του που καθημερινά γίνονται θύματα της βαρβαρότητας του Σαρόν. Πόσο είναι συγκινητικό, καθώς γιορτάζουμε τη Μνήμη του Γρηγόρη Λαμπράκη να επιτελούμε συγχρόνως το διεθνιστικό μας καθήκον βοηθώντας τα θύματα του μίσους και του πολέμου, τα παιδιά της Παλαιστίνης... Ένα μεγάλο ευχαριστώ χρωστάμε όλοι μας στους Γιατρούς του Κόσμου που στέκονται κοντά τους.

Εύχομαι οι νέες γενιές των ελλήνων να εξακολουθήσουν να εμπνέονται όπως οι προηγούμενες από τα ιδανικά της Ειρήνης και της Αλληλεγγύης, γιατί μονάχα έτσι η χώρα μας μπορεί να επιζήσει σαν χώρα ελεύθερη, ανεξάρτητη και περήφανη. Χώρα ικανή να γεννά ήρωες σαν τον Γρηγόρη Λαμπράκη που εξακολουθεί να φωτίζει τον δρόμο μας προς την Ελευθερία.

Πειραιάς, Ηετιώνειος Πύλη, 30.5.2003

Μίκης Θεοδωράκης

